

MREŽNA OSPOSOBLJAVANJA ZA OSOBE AKTIVNE URADU S MLADIMA

Praktični priručnik s alatima
za osmišljavanje i facilitaciju mrežnih
osposobljavanja osoba aktivnih u radu s mladima

uključujući primjere, alate i iskustva iz prakse

SADRŽAJ

Uvod	3
Za početak - kratki teorijski uvod	5
Alati za kreiranje vašeg mrežnog osposobljavanja	7
#1 Radni list: Vizija mrežnog osposobljavanja	
#2 Radni list: Storyboard osposobljavanja	
#3 Radni list: Izgled osposobljavanja	
#4.1 Radni list: Povratna informacija o korištenju	
#4.2 Radni list: Povratna informacija od korisnika	
#5 Radni list: Revizija osposobljavanja i akcijski plan	
#6 Radni list: Promocija osposobljavanja	
Glavne korištene aktivnosti: 'E-tivities'	15
Najvažnije preporuke iz praktičnog iskustva	20
O sposobljavanja u okviru projekta	23
Mrežni alati razvijeni u sklopu projekta	42

'European Wide Web of Youth Work'

projekt je izgradnje kapaciteta koji se provodio u sklopu programa Erasmus+: program Mladi na djelu. Projekt je koordinirala i osmisnila organizacija NAPOR – Nacionalna asocijacija praktičara/ki omladinskog rada iz Srbije. Projekt je razvijen na temelju prethodnih iskustava NAPOR-a u provedbi mrežnih osposobljavanja s osobama aktivnim u radu s mladima u Srbiji, a temelji se na ključnom pitanju: "Kako možemo upotrijebiti metode neformalnog obrazovanja u okruženju mrežnog (online) učenja?"

UVOD

Stoga je NAPOR okupio šest partnera koji dijele istu motivaciju vezanu za prenošenje učenja neformalnog obrazovanja u mrežni (online) svijet. Mreža partnerskih organizacija željela je pomoći u izgradnji kapaciteta trenera da osmislе obrazovne sadržaje za osobe aktivne u radu s mladima, a koji će utjecati pozitivno na inspiraciju i motivaciju. Shodno tome, partneri su se okupili u konzorcij različitih organizacija koje kroz svoje djelovanje provode različite modele rada s mladima u Europi::

- [Associazione Interculturale NUR – assonur \(Italija\)](#)
- [BV Jong \(Nizozemska\)](#)
- [Mreža mladih Hrvatske \(Hrvatska\)](#)
- [NAPOR \(Srbija\) – prijavitelj/glavni koordinator](#)
- [Nectarus \(Litva\)](#)
- [POYWE \(Europska mreža, glavni ured smješten u Austriji\)](#)
- [Socialna Akademija \(Slovenija\)](#)

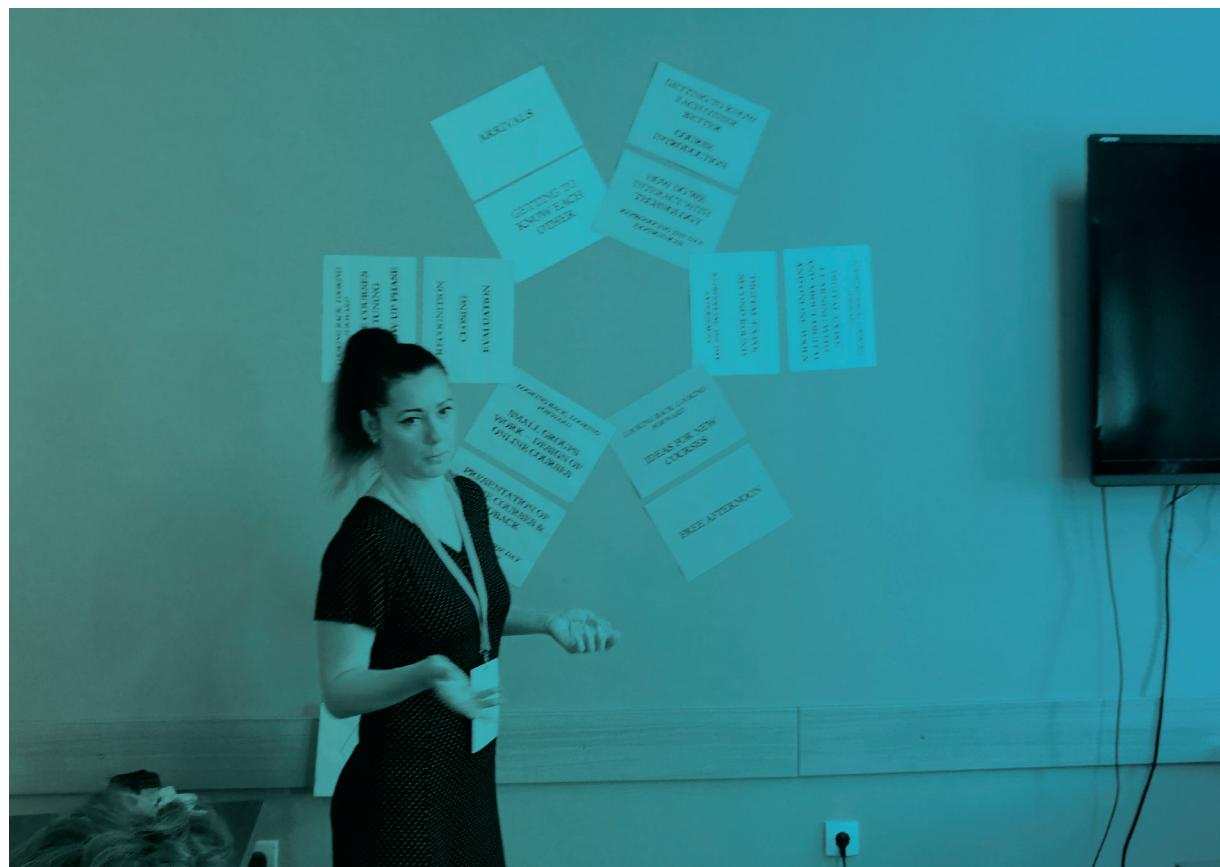
Glavne aktivnosti projekta bile su:

- provedba osposobljavanja za osobe aktivne u radu s mladima na temu mrežnog (online) učenja i kako ga upotrijebiti u praksi;
- osmišljavanje novih mrežnih osposobljavanja u području rada s mladima na lokalnoj, nacionalnoj ili međunarodnoj razini;
- provedba seminara koji okuplja osobe aktivne u radu s mladima, trenere u području rada s mladima i IT stručnjake kako bi zajedno osmislili nove alate za digitalno učenje u području neformalnog obrazovanja te osposobljavanja osoba aktivnih u radu s mladima;

- osmišljavanje i razvijanje pet novih alata neformalnog učenja u online okruženju.

Kao što je već spomenuto, partneri u ovom projektu različiti su u svojim motivacijama i praksama u području rada s mladima, ali svi vjeruju kako je važno potaknuti osobe aktivne u radu s mladima da se upoznaju s digitalnim alatima te da iste koriste u sklopu svojih obrazovnih programa. To nije samo prilika za stručno usavršavanje, već je i prilika za dijeljenje znanja preko granica – što je ponekad teško ostvariti ako je netko "offline". Osim toga, mrežna (online) okruženja svakodnevni su dio života mladih ljudi, što znači da bi osobe koje rade s mladima trebale biti dobro upoznate s njime i trebaju se osjećati ugodno u takvom okruženju. Nadalje, važno je napomenuti da postoji i veliki potencijal da sektor mladih oblikuje mrežni (online) prostor na način koji odgovara potrebama mladih ljudi i potrebama osoba koje rade s mladima.

Ova publikacija skup je rezultata projekta, kao i važnih naučenih lekcija - uspjeha i neuspjeha - te promovira koncept mrežnog (online) učenja za organizacije aktivne u radu s mladima. Također je usmjeren na trenere i osobe aktivne u radu s mladima kako bi imali primjere inspirativnih praksi koje mogu koristiti u budućem radu.

ZA POČETAK - KRATKI TEORIJSKI UVOD

Prije nego što krenete u izradu svog mrežnog osposobljavanja, dobro je upoznati se s teorijskim uvodom i praksama području mrežnog (online) učenja. Ovo će vam pomoći kod lakšeg odabira alata, kao i kod odabira metoda za planiranje i razvoj vaših osposobljavanja. Osim toga, dobro je da sebi i timu s kojim ćete raditi, objasnite terminologiju i ideje koje se nalaze u pozadini mrežnog (online) učenja, a kojeg ćete koristiti u svom radu.

U sklopu našeg projekta započeli smo s provedbom osposobljavanja trenera u području mladih / osoba aktivnih u radu s mladima, a bili su zainteresirani i motivirani prenijeti svoje iskustvo neformalne edukacije u mrežno (online) okruženje.

Treneri su, stoga, velik dio motivacije i teorijskih koncepata preuzeli od vodeće osobe i pionirke u digitalnom učenju (eng. digital learning) i kombiniranom učenju (eng. blended learning) - profesorice Gilly Salmon. Autorica je koncepta timskog procesa učenja koji se zove **Carpe Diem** i modela Pet faza osmišljavanja i facilitacije osposobljavanja (eng. Five-Stage-Model of Course Design and Facilitation). Sve ovo postavlja dobre temelje za program koji će biti imati kvalitetnu strukturu i tempo. Osim toga, profesorica Salmon je i autorica koncepata nazvanih **e-tivities** i **e-moderacija** kao važnih elemenata uspješnog i uključivog iskustva mrežnog (online) učenja.

Na njenoj mrežnoj stranici možete pronaći niz resursa za preuzimanje, kao i jasne i pregledne video uratke koji se bave gore spomenutim elementima, a sve je dostupno pod tzv. [Creative Commons licencem \(CC BY-NC-ND 4.0\)](#). To znači da ste pozvani koristiti sve materijale u svojoj svakodnevnoj praksi, ali trebate poštivati određena pravila vezana uz citiranje, navođenje izvora ili korištenje u specifičnim situacijama.

U sklopu našeg projekta, koristili smo navedeni teorijski okvir te smo predstavili i faze koncepta timskog učenja "Carpe Diem":

1. Zamislite budućnost;
2. Napravite "Storyboard";
3. Izgradite prototip;
4. Provjerite realnost;
5. Revidirajte i prilagodite;
6. Planirajte sljedeće korake.

Kao i u svakom procesu kreiranja osposobljavanja, imali smo određeni okvir koji je utjecao na to što možemo napraviti, što ne možemo napraviti i načine na koji možemo osmisiliti osposobljavanje. U sklopu projekta, naš okvir za osposobljavanje je bio postavljen na sljedeći način:

- izraditi najmanje sedam mrežnih osposobljavanja;
- sudionici trebaju biti osobe aktivne u radu s mladima (u širem smislu, što može uključivati i učitelje i druge osobe aktivne u radu s mladima);
- u prosjeku, svako osposobljavanje treba imati 30 sudionika;
- kao glavna platforma učenja koristi se Moodle;
- vremenski period za provedbu osposobljavanja je od srpnja 2017. do veljače 2018. godine;
- osposobljavanje može biti međunarodno ili specifično za pojedinu zemlju na lokalnom jeziku.

Ovaj okvir utjecao je na način osmišljavanja osposobljavanja, kao i na njihov kasniji uspjeh. Prije nego što krenete, uzmite trenutak i razmislite kako bi vaš okvir osposobljavanja trebao izgledati.

Osim određivanja jasnoće vaših ciljeva, vaše vizije, vašeg akcijskog plana i okvira, potrebno je od samog početka ulagati u jasnoću komunikacije. Kao i sa svim novim i inovativnim stvarima, svijet digitalnog učenja, online učenja, mrežnog učenja ili e-učenja je prepun promjenjivih, živopisnih kodova i vokabulara. To ponekad može biti zastrašujuće i zbumujuće – stoga je dobro da prvo, zajedno s vašim timom i sudionicima/cama pronađete zajednički jezik, odnosno terminologiju koju ćete koristiti.

Neki pojmovi su već dogovoreni i široko prihvaćeni, a drugi mogu biti moderni ili u trendu. U svakom slučaju, ako pronađete ono što trebate i što odgovara vašem cilju, i ako se unutar vašeg tima dogovorite oko terminologije i definicija koje ćete koristiti – trebali biste biti u redu.

Na poveznicama ispod, možete pronaći primjere rječnika i definicija koje smo koristili tijekom našeg Treninga za trenere – slobodno prođite kroz njih i osmislite vlastitu listu ključnih riječi koje ćete koristiti u radu s vašim timom i sudionicima osposobljavanja:

<https://onlinelearningconsortium.org/updated-e-learning-definitions-2/>

<http://theelearningcoach.com/resources/online-learning-glossary-of-terms/>

<https://www.flicklearning.com/blog/the-a-z-glossary-of-learning-terms>

<https://www.joomlalms.com/knowledge-base/elearning-terms-glossary.html>

http://www.elearningcouncil.com/elearning_terms_glossary/

Kako bismo osmislili i kreirali osposobljavanja u sklopu ovog projekta koristili smo niz uručaka pod nazivom "Radni listovi za osmišljavanje mrežnog osposobljavanja", a osmislili su ih treneri koji su vodili osposobljavanje. Radni listovi su osmišljeni na temelju teorijskih koncepata profesorice Gilly Salmon. Osim toga, inspirirani su alatima LRNG i obrazovnim "Playlistama" – a o čemu više možete pronaći na ovoj poveznici: <https://www.lrng.org/>. Alati u nastavku vode vas kroz proces osmišljavanja i kreiranja vašeg mrežnog osposobljavanja – slobodno ih isprobajte i koristite u vašoj praksi!

**ALATI ZA KREIRANJE
VAŠEG MREŽNOG
OSPOSOBLJAVANJA**

#1 RADNI LIST: VIZIJA MREŽNOG OSPOSOBLJAVANJA

Ime mrežnog osposobljavanja (ime):

IDENTIFICIRAJTE ŽELJENI CILJ

Prvi korak prema njegovanju profesionalnog razvoja osoba aktivnih u radu s mladima je stvaranje smislenih i relevantnih iskustva učenja. Stvaranje takvog iskustva učenja započinje razvijanjem jasne ideje o rezultatu kojeg želite ostvariti provedbom osposobljavanja.

Koji je cilj vašeg osposobljavanja? Što želite da vaši sudionici/ce dobiju na kraju ovog mrežnog osposobljavanja?

UPOZNAJTE VAŠE SUDIONIKE/CE

Započnite s osmišljavanjem osposobljavanja koristeći podatke o vašim sudionicima/cama. Vizualizirajte koja ciljna skupina bi mogla pohađati vaše osposobljavanje.

Ključne riječi za opis profila vašeg sudionika/ce	Interesi, strasti, aspiracije vaših sudionika/ca
Realnosti i potrebe vaših sudionika/ca	Razina digitalne pismenosti vaših sudionika/cas

Trajanje u tjednima / mjesecima:

- Mrežno (online) učenje**
- Učenje uživo**

KLJUČNE RIJEČI ZA PRETRAŽIVANJE I PRONALAŽAK VAŠEG MREŽNOG OSPOSOBLJAVANJA

ČLANOVI TIMA

--	--

#2 RADNI LIST: STORYBOARD OSPOSOBLJAVANJA

NAPRAVITE VLASTITI "STORYBOARD"

Kako bi mrežno (online) učenje bilo uspješno, a istovremeno zabavno, sudionici/ce trebaju imati potporu kroz strukturirani razvojni proces. Model pet faza pruža okvir za izgradnju vašeg osposobljavanja. Možete koristiti **Padlet** (<https://padlet.com/>) kako biste izradili "storyboard" te kako biste potaknuli lakšu suradnju s vašim timom u njegovoj izradi. Ako u bilo kojem trenutku zastanete u procesu izrade "storyboard-a", slobodno posjetite: <http://www.gillysalmon.com/five-stage-model.html>?

1. Pristup i motivacija. Kako ćete osigurati da sudionici/ce imaju jednostavan pristup mrežnom osposobljavanju i kako ćete motivirati sudionike/ce da se uključe u isti?

---

2. Online socijalizacija. Kako ćete poduprijeti lakše snalaženje vaših sudionika/ca u mrežnom (online) okruženju i kako ćete im omogućiti da se upoznaju na početku osposobljavanja?

---

3. Razmjena informacija. Na koji način ćete stvoriti mogućnost da sudionici/ce sami proizvodu ili podijele svoj sadržaj?

---

4. Osmišljavanje sadržaja. Na koji način ćete stvoriti mogućnost da sudionici/ce sami proizvodu ili podijele svoj sadržaj?

---

5. Razvoj. Kako ćete odgovoriti na sadržaj koji je stvoren, kao i na potrebe vaših polaznika/ca? Kako ćete omogućiti dodatne obrazovne mogućnosti za sudionike/ce izvan mrežnog osposobljavanja?

POVEŽITE SVOJE ISKUSTVO IZ PODRUČJA OSPOSOBLJAVANJA I NEFORMALNOG OBRAZOVANJA

Kako će ovo iskustvo učenja utjecati na **interese sudionika/ca**?

Kako će ovo iskustvo učenja **stvoriti povezanost među sudionicima/cama i mentorima**?

Kako će ovo iskustvo učenja istaknuti mogućnost **stvaranja sadržaja od strane sudionika/ca**?

Kako će ovo iskustvo učenja biti povezano sa **stvarnim mogućnostima u životu**?

#3 RADNI LIST: IZGLED OSPOSOBLJAVANJA

ODABIR MODELA UČENJA

Postoje mnogi načini na koji sudionici/ce mogu iskusiti mrežno osposobljavanje. Dobro osmišljen put učenja vodit će vaše sudionike/ce kroz aktivnosti unutar osposobljavanja. Odaberite kako će učenje biti organizirano:

Koji **put učenja** će vaše osposobljavanje koristiti?

- Fleksibilno istraživanje tema**
- Postupno otvaranje sesija i tema**
- Kombinirano**

Koji **model učenja** ćete koristiti u sklopu osposobljavanja?

- Vlastiti tempo (asinkrono)**
- Facilitirano (sinkrono)**
- Kombinirano**

PLANIRANJE E-TIVITIES

E-tivities su mrežne aktivnosti koje omogućavaju aktivno i suradničko mrežno (online) učenje za pojedince ili skupine / grupe.

Naziv mrežne (online) sesije	Cilj sesije	Mrežne (online) aktivnosti* (+ vrijeme potrebno za provedbu)	Resursi za učenje**
			Nadodajte redove prema potrebi...

*KORISTITE RAZLIČITE VRSTE E-TIVITIES-A

Mrežno (online) učenje obogaćeno je kombinacijom različitih aktivnosti – “e-tivities” koje se zajedno nadovezuju u dobro osmišljen put učenja. Podcrtajte “e-tivities” koje planirate koristiti tijekom vašeg osposobljavanja.

Forumi za raspravu	Zadatci	Webinari uživo	Ankete
Sadržajne sesije	Wiki	Kvizovi	Radionice
Pojmovnici	Istraživanja	Igre	Medijski rezervi
Članci	Sobe za razgovor (chat)	Grupni rad	...

**PONUDITE RAZNOLIKE IZVORE (RESURSE) UČENJA

Korištenje raznolikih izvora pomaže razvoju boljeg i obogaćenog procesa učenja. Podcrtajte izvore (resurse) koje planirate koristiti u svom osposobljavanju.

Knjiga	Datoteka	Folder	URL
Stranica (Page)	...	...	

#4.1 RADNI LIST: POVRATNA INFORMACIJA O KORIŠTENJU

OPIŠITE ISKUSTVO KORIŠTENJA IZ "POZADINE"

Dok ste prezentirali svoj projekt, jeste li primijetili nešto na što bi trebalo обратити više pažnje? Neke nedostatke? Nešto što izgleda da bi moglo privući pažnju vaših sudionika/ca? Neki problemi s korisničkim iskustvom? Ili neki tehnički problem?

Dijelovi koji su bili nejasni vašim korisnicima/cama Koje tehničke probleme ste imali?	Zapišite sve probleme u korištenju 'Aha!' ili 'WOW!' povratne informacije od strane korisnika

Neke dodatne zabilješke koje bi vam mogle pomoći...

#4.2 RADNI LIST: POVRATNA INFORMACIJA OD KORISNIKA

OPIŠITE KORISNIČKO ISKUSTVO

Koji su bili dojmovi vezani za ovo osposobljavanje? Molimo da nam pružite konstruktivnu povratnu informaciju. Jeste li primijetili nešto na što bismo trebali obratiti dodatnu pažnju ili bismo trebali dodatno istražiti? Molimo da istaknete sve nedostatke koje ste uočili!

Je li ideja osposobljavanja jasna i je li vidljiva u iskustvu učenja koje ste imali?	Koji aspekti ovog osposobljavanja bi vas / ne bi vas uvjerili da je potrebno završiti ga ?
Što vam je povećalo zainteresiranost / znatiželju vezano za program ili ideju osposobljavanja?	Koje probleme ste iskusili, a povezani su uz korištenje i / ili pristupu osposobljavanju ?

Neke dodatne preporuke koje bi nam mogle pomoći...

#5 RADNI LIST: REVIZIJA OSPOSOBLJAVANJA I AKCIJSKI PLAN

ANALIZIRAJTE REZULTATE TESTIRANJA

Napravite malu analizu rezultata testiranja osposobljavanja kroz usporedbu korisničkog iskustva i vašom vizijom osposobljavanja koje ste imali u radnom listu vezanom za storyboard.

Snage. Što je dobro funkcionalo unutar osposobljavanja?

Promjene. Koje promjene je potrebno napraviti unutar osposobljavanja?

VREMENSKI RASPORED PRIJE POKRETANJA OSPOSOBLJAVANJA

Napravite realne procjene vaših glavnih zadataka i datuma, počevši od sadašnjeg trenutka pa sve do pokretanja vašeg mrežnog osposobljavanja. Uzmite u obzir količinu posla, ali i dostupnost vaših članova tima te sudionika/ca kada određujete važne datume.

Glavni zadatak #1

Završiti sa strukturom osposobljavanja i sadržajem istog

Glavni zadatak #2

Završno testiranje cijelokupnog osposobljavanja

Glavni zadatak #3

Početak promotivnih aktivnosti

Glavni zadatak #4

Službeno pokretanje mrežnog osposobljavanja

AKCIJSKI PLAN

Napravite akcijski plan od sadašnjeg trenutka do pokretanja vašeg mrežnog osposobljavanja. Koji dodatni posao je potrebno obaviti, tko će biti odgovoran za isti te do kada bi se pojedini zadaci trebali obaviti? Ovdje se detaljnije raspisuju zadaci i odgovornosti pojedinih članova tima.

Što je potrebno napraviti?	Tko će napraviti navedeni zadatak?	Do kada zadatak treba biti završen?	Kako će izgledati naša međusobna suradnja?
			Nadodajte redove prema potrebi...

KORIŠTENA TEHNOLOGIJA

Koju platformu planirate koristiti kako biste pokrenuli svoje mrežno osposobljavanje? Koje ostale digitalne i mrežne (online) alate planirate koristiti kako biste stvorili sadržaj i kako biste promovirali vaše osposobljavanje? Trebate li platiti korištenje pojedinih licenci, i ako da – koje su i u kojem iznosu?

NEEDS FOR SUPPORT

Projektni partneri trebaju vas podržati u svakom koraku. Opišite koju potporu trebate od vaših partnera, a s kojima provodite osposobljavanje (ako je primjenjivo)?

#6 RADNI LIST: PROMOCIJA OSPOSOBLJAVANJA

KRATKI OPIS VAŠEG MREŽNOG OSPOSOBLJAVANJA

Koja je tema vašeg mrežnog osposobljavanja, za koga je namijenjen, koliko dugo će trajati i što će se njime postići?

Budite precizni, specifični i jasni.

KLJUČNE RIJEČI VAŠEG OSPOSOBLJAVANJA

KRATKA PROMOTIVNA PORUKA VAŠEG OSPOSOBLJAVANJA

KOMUNIKACIJSKI KANALI I ALATI

Koji **kontekst** čete koristiti za promociju svog osposobljavanja?

Koje **komunikacijske kanale** čete koristiti?

Koje **medije** (video, slika, infografika, tekst...) čete koristiti za promociju vašeg osposobljavanja?

Koje **alate** čete koristiti kako biste izradili specifične oblike medija (npr. slike, video)?

GLAVNE KORIŠTENE AKTIVNOSTI: 'E-TIVITIES'

GLAVNE KORIŠTENE AKTIVNOSTI: 'E-TIVITIES'

Forumi za raspravu

Forumi su korišteni kako bi sudionici/ce...

- komentirali pojedina pitanja;
- pružili povratnu informaciju o aktivnostima;
- pružili podršku jedni drugima;
- zajednički istražili određenu temu;
- pridonijeli razmjeni iskustava;
- stvorili vlastiti sadržaj;
- raspravili različite aspekte mrežnog osposobljavanja.

Neki partneri su koristili Facebook grupe kako bi potaknuli rasprave i imali jednak učinak.

Sadržaj popraćen vizualima – posebice video zapisima

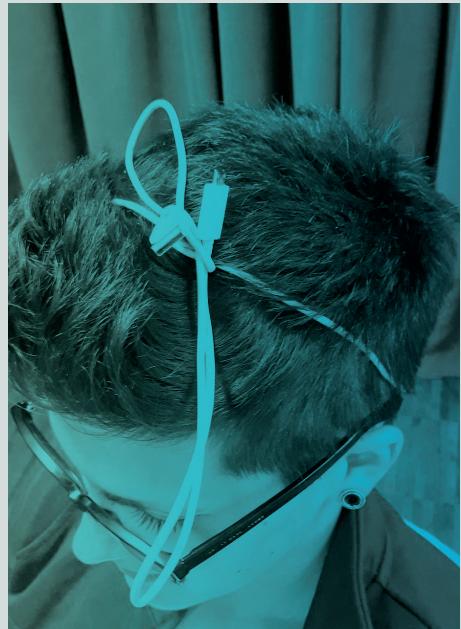
Ova vrsta sadržaja koristila se kako bi se potaknula bolja interakcija i zanimljivost mrežnog osposobljavanja, a vizualni sadržaj se koristio u razne svrhe:

- davanje uputa kroz videozapise;
- izrada video intervjuja s profesionalcima o različitim aspektima osposobljavanja;
- upotreba već postojećih videozapisa na YouTubeu, a koji su vezani uz sadržaj osposobljavanja;
- korištenje već postojećih resursa na temu osposobljavanja, poput članaka e-magazina;
- davanje zadataka sudionicima/cama za izradu vlastitih videozapisa, npr. prezentiranje vlastitih iskustava ili radnog okruženja.

Zadatci

- Sudionici/ce su dobivali zadatke, a nakon njihovog ispunjenja bi im se otključao sljedeći modul osposobljavanja;
- Facilitatori su davali povratne informacije na svaki zadatak;
- Zadatci su obuhvaćali korištenje sljedećih alata:
  - Excel – Microsoft
  - Prezi – <https://prezi.com/>
  - Piktochart – <https://piktochart.com/>
  - Mind42 – <https://mind42.com/>
  - Canva – <https://www.canva.com/>

GLAVNE KORIŠTENE AKTIVNOSTI: 'E-TIVITIES'

Korištenje kvizova, istraživanja i anketa

- Sudionici su imali mogućnost ispitati vlastito znanje kroz kvizove;
- Ankete su korištene kako bi se ispitalo znanje sudionika i evaluiralo njihovo učenje;
- Za kreiranje kviza koristio se alat "Quiz from Quiz Maker" - <https://www.quiz-maker.com/>;
- Osposobljavanje je također koristilo ankete i istraživanja kako bi se sudionici/ce vodili kroz svaki novi korak i njihov rad.

Grupni rad

- Sudionici su radili u malim projektnim grupama (tzv. grupama prijatelja) kako bi se osiguralo međusobno davanje povratnih informacija i rasprava tijekom svakog koraka osposobljavanja;
- Grupni rad je korišten kako bi se istražili različiti aspekti etike u radu s mladima na kreativan način;
- Grupni rad je korišten kako bi se istražile potrebe i karakteristike različitih kultura i sub-kultura mlađih.

Pojmovnik i Wiki

- Koristila se zajednička suradnja kako bi se napravili pojmovnici i wiki stranice za pojedine tematike.

Ostali interaktivni alati

Sljedeći alati su korišteni "online" i "offline" u različitim trenutcima osposobljavanja:

- Mentimeter (za oluje ideja);
<https://www.mentimeter.com/>
- Bighugelabs (za međusobno upoznavanje kroz izradu karata);

- <https://bighugelabs.com/>
- Kahoot kviz;
<https://kahoot.com/>
- ActionBound;
<https://en.actionbound.com/>
- Virtualna realnost.

NAJAVAŽNIJE PREPORUKE IZ PRAKTIČNOG ISKUSTVA

Odabir teme osposobljavanja

Ako je vaša tema preopćenita vjerojatno ćete imati širu ciljanu skupinu, a samim time i manje motivirane sudionike/ce. Tema treba biti povezana s onime što provedbeni tim osposobljavanja zaista želi podijeliti i istražiti – naravno, tema treba biti ona koja predstavlja njihovu strast.

Tim

Planiranje mrežnog (online) učenja ne znači da ne trebate održavati pripremne sastanke uživo (ili barem imati sinkrone sastanke "na mreži"), posebice ako se radi o timu koji prvi puta provodi edukacije u mrežnom okruženju. Oslanjanje na asinkrone komunikacijske alate ne može nadomjestiti realne sastanke.

Postavljanje dugih i ležernih rokova može se pokazati jako negativnim, jer potiču smanjenje angažmana članova tima. Postavite realne rokove i osigurajte da su ispunjeni do predviđenog datuma te provjeravajte je li tim na pravom putu s provedbom zadatka. Također, održavajte redovite veze i odnose s članovima tima.

Pripremite se za frustracije - normalno je da se neki od registriranih sudionika/ca osposobljavanja neće ni pojaviti na početku ili će odustati tijekom provedbe osposobljavanja. Osigurajte da svi koji su uključeni budu svjesni raznih mogućih dinamika koje se mogu dogoditi tijekom osposobljavanja. Osigurajte dovoljno vremena za raspravu i da se potencijalne

frustracije riješe. Zadržite vlastitu motivaciju; čak i ako imate probleme unutar tima ili se tim krene raspadati – nemojte stati – već potražite druge ljudi koji žele pridonijeti i pomoći vam u ostvarenju vašeg cilja.

Korištena platforma

Prije nego što krenete s razvojem vašeg osposobljavanja, potrebno je odabrati platformu na kojoj će se osposobljavanje održati. Odabir platforme važan je kako ne biste bili iznenadeni ograničenjima koje mogu postojati tijekom provedbe osposobljavanja. Odabir platforme, dakle, treba ovisiti o vašim digitalnim vještinama te vještinama vašeg tima. Osigurajte korištenje platforme koja će omogućiti provođenje vaših ideja. Prekomplikirani alati dovode do smanjenja entuzijazma tima unutar projekta. Ako je moguće, pronađite alate i platforme koji su jednostavniji za korištenje te osigurajte jasne upute u obliku priručnika za svoj tim, a koji će sadržavati upute o korištenju..

Pronalazak dobrog profila sudionika/ca

- Izbjegavajte praksu odabira bilo koje osobe kako biste popunili prazno mjesto na osposobljavanju – važno je da sudionik/ka odgovara profilu kojeg ste postavili kod planiranja osposobljavanja. Pokušajte оформити grupu koja je raznovrsna, a ipak

dijeli sličnu razinu iskustva ili dolazi iz slične stvarnosti;

- Izrazito je važno promovirati osposobljavanje, ne samo putem kanala dostupnih svakoj od partnerskih organizacija, već se обратите brojnim drugim organizacijama ili gradskim/ lokalnim/županijskim/nacionalnim odjelima koji se bave područjem mlađih;
- Budite svjesni dostupnosti sudionika/ca da se u potpunosti posvete osposobljavanju, kao i da odvoje vrijeme za sudjelovanjem, uzimajući u obzir specifične zadatke koje ste postavili. Prilagodite sadržaj osposobljavanja profilu sudionika/ca koje regrutirate.

osposobljavanje učini interaktivnijim i raznovrsnijim;

- Korištenje teksta kao sadržaja treba pažljivo razmotriti i pregledati nekoliko puta. Tekst može biti shvaćen različito od raznih sudionika/ca, stoga isti treba biti prezentiran jasno i sažeto. Bez obzira na to koliko ste oprezni, svi ljudi su različiti pa će svatko drugačije interpretirati iste informacije;
- Zadržite fokus na praktičnim primjerima, na primjer, koristeći primjere izazovnih situacija u radu s mlađima;
- Koristite kombinaciju teorijskog prikaza i praktičnih zadataka, što se pokazalo jako korisnim;
- Omogućite da sudionici dobiju jasne i opipljive ishode učenja;
- Dobro definirajte i jasno opišite zadatke – upravo nejasnoća zadataka ima snažnu ulogu u odustajanju sudionika od osposobljavanja;
- Unaprijed planirajte strukturu osposobljavanja i vremenski okvir te se držite navedenog što je više moguće;
- Nemojte osmisliti osposobljavanje koje će biti u potpunosti samo-usmjeravajuće i da ovisi o samim sudionicima/cama – bolje je imati facilitatora koji će moderirati diskusije i pratiti rad pojedinih sudionika/ca.

Stvaranje iskustva učenja

- Unaprijed provjerite razinu prethodnog iskustva sudionika i kreirajte sadržaj sukladno tome;
- Koristite različite metode i alate kako biste odgovorili na različite stilove učenja koje sudionici/ce imaju. Korištenje različitih dostupnih online alata (na primjer: YouTube, Mentimeter itd.) također povećava dinamičnost i pomaže pri izgradnji grupne kohezije;
- Koristite materijale koji omogućavaju više slušanja i gledanja, u odnosu na korištenje materijala koje sudionici/ce trebaju pročitati. Upotrijebite videozapise ako trebate podijeliti upute kako napraviti nešto;
- Osigurajte dovoljno resursa i materijala za sudionike/ce ako žele detaljnije istražiti različite aspekte teme koju obrađujete u sklopu osposobljavanja;
- Koristite kvizove kao metodu za ponavljanje sadržaja i samoprocjene onoga što je naučeno; upravo kvizovi pomažu da se

NAJVAŽNIJE PREPORUKE IZ PRAKTIČNOG ISKUSTVA

Facilitacija (moderacija)

- Važno je da facilitator/ica bude aktivan/na i podržava sudionike/ce i njihovo učenje tijekom trajanja osposobljavanja;
- Jasno i detaljno komunicirajte koja očekivanja imate prema sudionicima/cama tijekom cijelog trajanja osposobljavanja;
- Potičite dijeljenje iskustava i razmišljanja među sudionicima/cama;
- Kada moderirate mrežno (online) osposobljavanje, bilo bi dobro da budete prisutni što je više moguće, tako da možete brzo odgovoriti na pitanja i na taj način povećati potencijal online učenja;
- Slušajte pažljivo svoje sudionike/ce i, ako je moguće, prilagodite osposobljavanje tijekom provedbe – na taj način reagirate na izražene potrebe i želje;
- Budite svjesni da se online učenje razlikuje od učenja uživo na mnoge načine. Na primjer, online učenje može stvoriti osjećaj sigurnosti i udobnosti kod sudionika/ca i manje se boje napraviti pogrešku, jer drugi ljudi ne mogu vidjeti njihovo lice ili osjećaje. Iskoristite ovu jedinstvenu priliku.

Kombinirano učenje (eng. Blended Learning)

Kombinirano učenje predstavlja spoj mrežnog (online) učenja i učenja uživo (offline učenja). Radi se o učenju u kojem sudionici/ce sudjeluju na osposobljavanju uživo te se fizički susreću s drugim sudionicima i trenerima. Nakon toga, uključuju se u proces mrežnog (online) učenja kroz pohađanje modula ili sesija iz svog doma. Ako je moguće, preporučujemo korištenje kombiniranog učenja, posebice ako se vaše mrežno osposobljavanje proteže kroz duži vremenski period. Kombinacija online i offline učenja posebice pomaže u izgradnji grupne atmosfere i kohezije. Ako imate mogućnost koristiti ovaj oblik učenja – potičemo vas da to i učinite!

OSPOSOBLJAVANJA U OKVIRU PROJEKTA

U okviru projekta 'European Wide Web of Youth Work' osmišljeno je devet mrežnih osposobljavanja koje obuhvaćaju različite aspekte rada s mladima u Europi. Od devet osposobljavanja provedeno je njih osam, a za sudjelovanje je odabранo preko 230 sudionika/ca – osoba aktivnih u radu s mladima. Oko 100 sudionika/ca je završilo mrežna osposobljavanja, a postotak od preko 40% sudionika/ca koji su završili osposobljavanja smatra se visokim u području mrežnog (online) učenja. Sudjelovanje na osposobljavanju i završavanje istih ovisili su od osposobljavanja do osposobljavanja – a razlike su bile vidljive čak i unutar istih zemalja (partneri iz Hrvatske i Srbije su proveli po dva osposobljavanja).

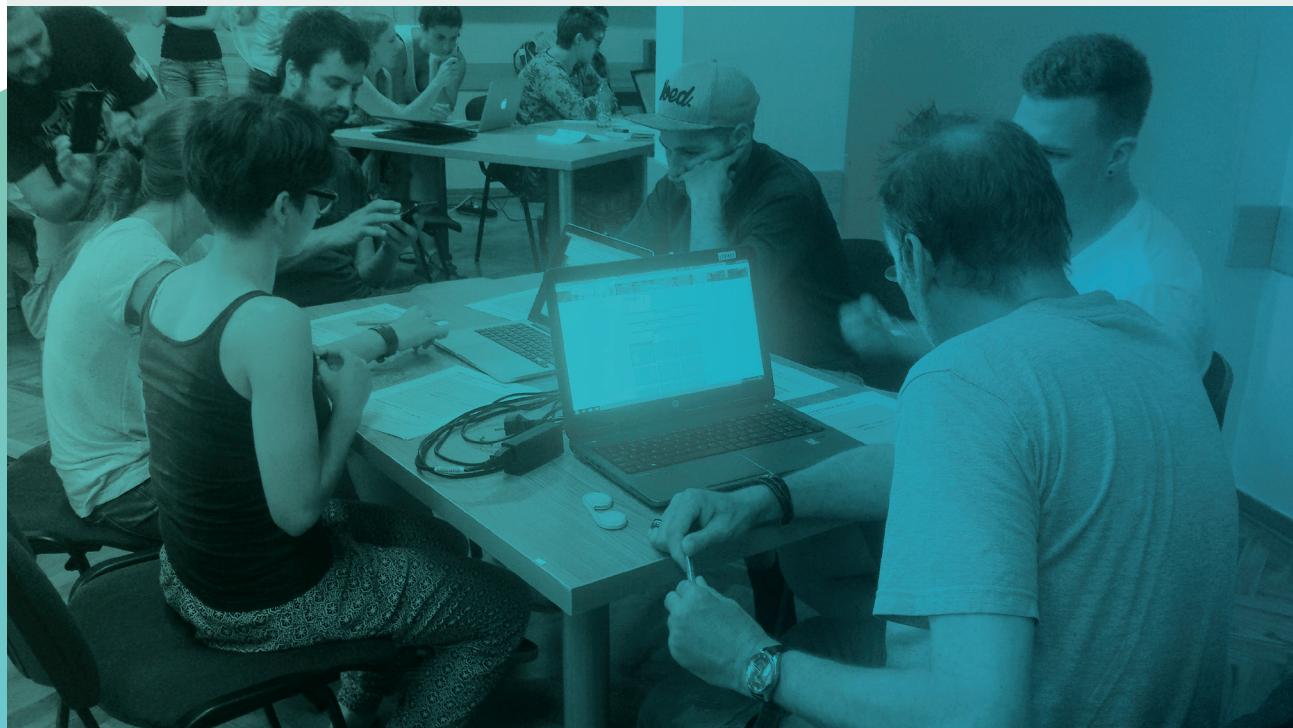
Općenito, iz provedenih osposobljavanja možemo reći da je sudjelovanje sudionika/ce bilo bolje i kvalitetnije što je tema samog osposobljavanja bila konkretnija i povezana s radnom stvarnošću u kojima se sudionici/ce nalaze. Značajna razlika u razvoju grupne kohezije bila je vidljiva ako su sudionici/ce došli iz sličnih realnosti ili ako se poznaju. Jedan od faktora uspjeha bio je i taj ako su sudionici/ce znali da imaju mogućnost susreta izvan mrežnog (online) okruženja i osposobljavanja.

Uspjeh osposobljavanja je također ovisio o motivaciji, vještinama i iskustvu koje posjeduje trenerski tim. Što su timovi više vjerovali u vlastitu temu i imali iskustva u provedbi mrežnog (online) učenja ili su bili osposobljeni za to, bolje su mogli sudjelovati u procesu učenja, reagirati na potrebe sudionika i utjecati na vlastitu razinu uključivanja.

Na sljedećim stranicama možete pronaći osnovne informacije o devet osmišljenih osposobljavanja, od kojih je osam provedeno:

- POYWE – Rad s mladima:Ponos i predrasude
- Mreža mladih Hrvatske – Rad s mladima: učenje i metode za rad s mladima
- Mreža mladih Hrvatske – #SkillMe
- Associazione Interculturale NUR – Obrazovanje za okoliš
- Lithuanian Association of Youth Workers i Nectarus – Uvod u rad s mladima
- MeerMoerdijk/BVjong – GRV2018: Koga briga?
- NAPOR – Etika i kritika: mrežno osposobljavanje za odgovorniju praksu u radu s mladima!
- NAPOR – Analiza, akcija i planiranje: Seksualni ciklus projektnog menadžmenta
- Socialna Akademija – Postani Digitalni Ninja! Become a Digital Ninja!

AUSTRIJA – POYWE RAD S MLADIMA: PONOS I PREDRASUDE

Glavni cilj osposobljavanja bio je stvoriti platformu putem koje će osobe aktivne u radu s mladima podijeliti svoja iskustva. Osim toga, cilj je bio omogućiti prostor za učenje o zajedničkim praksama rada s mladima na europskoj razini. U sklopu osposobljavanja istraženi su oblici profesionaliziranog rada s mladima u različitim zemljama s ciljem povećanja znanja sudionika/ca o postulatima u ovome području. Kako bi se ostvarilo sve navedeno, koristila se kombinacija pružanja informacija (npr. videozapisi i članci iz časopisa "LOGBOOK – časopis za profesionalni otvoreni rad s mladima") i razmjena iskustava među sudionicima/cama. Ovo je prvo mrežno osposobljavanje koje je POWYE proveo na navedenu temu i bio je početna točka za dijeljenje pozitivnih iskustava osoba koje rade s mladima u Europi.

Teme:

- Uvod i upoznavanje (i neki alati);
- Principi rada s mladima;
- Oblici rada s mladima;
- Nešto više o mladim ljudima (našoj ciljanoj skupini);
- Izazovi rada s mladima.

Profil sudionika/ca:

Osposobljavanje je bilo otvoreno za sve osobe aktivne u radu s mladima iz Europe, a prijavljeni su došli iz 10 europskih zemalja. Sveukupno, 25 osoba u radu s mladima (u širem smislu) prijavilo se na osposobljavanje i svi su odabrani za sudjelovanje. Nažalost, njihove realnosti su bile u potpunosti drugačije te nije bilo moguće napraviti dobру grupnu dinamiku. To je bio jedan od razloga zašto je samo jedna osoba završila osposobljavanje i jedina u Europi posjeduje certifikat POYWE-a o završetku ovog osposobljavanja.

Struktura i vremenski raspored osposobljavanja:

Osposobljavanje je provedeno kroz trajanje od šest tjedana – od studenog do sredine prosinca 2017. godine. Sudionici/ce su trebali izvršiti niz zadataka i aktivnosti povezanih za temu koja se obrađivala tog tjedna; nakon završetka seta aktivnosti sljedeći modul se otključao i sudionici/ce su mu mogli pristupiti.

Kako je osposobljavanje odmicalo, postojali su i grupni zadatci – to je zahtijevalo od sudionika/ce da se povežu i organiziraju vlastiti rad u mrežnom (online) okruženju, međutim, ova ideja se pokazala prezahtjevnom.

Online platforma za učenje:

- Moodle

HRVATSKA – MREŽA MLADIH HRVATSKE
RAD S MLADIMA: UČENJE I METODE U
RADU S MLADIMA

Tijekom četverotjednog mrežnog osposobljavanja, sudionici/ce su imali mogućnost raspraviti što je to rad s mladima, naučiti više o situaciji rada s mladima u Hrvatskoj i Europi te upoznati različite stilove učenja u području rada s mladima. Značajan dio osposobljavanja bio je usmjeren prema podizanju svijesti o važnosti upotrebe neformalne metodologije te pružanju praktičnih alata i tehnika koje se mogu koristiti u svakodnevnom radu. Za provedbu ovog osposobljavanja treneri su prilagodili neformalnu metodologiju kako bi se uklopila u mrežno (online) okruženje.

Teme:

- Upoznavanje i uvod u osposobljavanje;
- Uvod u rad s mladima;
- Rad s mladima i učenje;
- Metode rada s mladima;
- Evaluacija i dodatni materijali.

Profil sudionika/ca:

Sudionici/ce su osobe aktivne u radu s mladima iz cijele Hrvatske, a dolaze iz 24 različite organizacije mladih i za mlade, "grassroot" organizacija te zagovaračkih organizacija na nacionalnoj razini. Sudionici/ce su početnici u sektoru mladih te su bili spremni naučiti razne metode i koncepte rada s mladima. Bili su motivirani za aktivno sudjelovanje. Sveukupno, 30 sudionika/ca je odabранo za sudjelovanje u osposobljavanju.

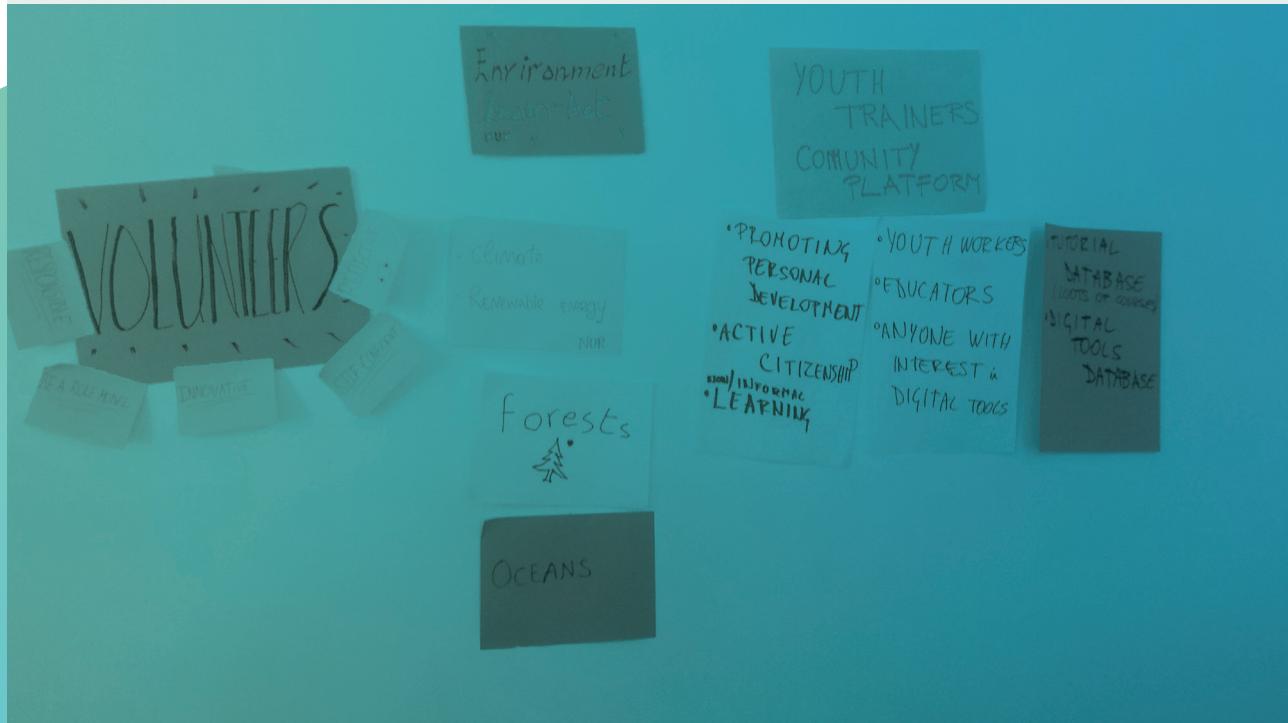
Struktura i vremenski raspored osposobljavanja:

O sposobljavanje je trajalo četiri tjedna, a sastojalo se od pet tema kroz koje su sudionici/ce prolazili. Osposobljavanje je bilo predefinirano, što je značilo da su sudionici/ce mogli tijekom cijelog njegovog trajanja mogli istraživati teme s obzirom na vlastite mogućnosti i kapacitete. Nadalje, to je značilo i da je učenje samousmjeravajuće te su imali mogućnost pristupa zadatka bilo kada. Dakle, sudionici/ce su sami odlučivali koliko će sadržaja proći i kada će odabrati da izvrše pojedini zadatak. Facilitatori su imali ulogu odgovaranja na pitanja i nisu utjecali na proces sudjelovanja, jer se radi o samousmjeravajućem učenju gdje svatko ima odgovornost o tome na koji način će usvojiti određeno znanje.

Online platforma za učenje:

- Moodle

HRVATSKA – MREŽA MLADIH HRVATSKE #SKILLME

Cilj #SkillMe osposobljavanja je razviti vještine sudionika u području neformalnog obrazovanja i poduprijeti ih u stvaranju vlastitih radionica koje mogu koristiti u svom svakodnevnom radu. Kroz intenzivno petotjedno osposobljavanje, sudionici/ce su prolazili kroz teme vezane za formalno, informalno i neformalno obrazovanje, korištenje neformalnih metoda te su imali praktičan zadatak izrade vlastite radionice. Sudionici/ce su također naučili teoriju o procesu učenja, kao i načine kako provesti uspješnu evaluaciju radionice. Osposobljavanje je osmišljeno na temelju potreba osoba koje rade s mladima koji su tek započeli svoj put u sektoru mladih.

Teme:

- Što je neformalno obrazovanje? – važnost i pristup neformalnog obrazovanja;
- Metode neformalnog obrazovanja;
- Kako planirati radionicu;
- DIY time – osmislite svoju radionicu;
- Evaluacija radionica i evaluacija osposobljavanja.

Profil sudionika/ca:

Sudionici/ce su većinom bili početnici u radu s mladima – osobe koje žele naučiti kako napraviti kvalitetnu i profesionalnu radionicu, a koja će odgovarati potrebama njihove ciljane skupine. Došli su iz 33 različite organizacije civilnog društva, "grassroot" organizacija, kao i škola te vrtića iz cijele Hrvatske. Sudionici su tijekom osposobljavanja dijelili postojeće znanje, i zatim implementirali naučeno u svakodnevnom radu. Na osposobljavanje

se prijavilo 95 sudionika/ca, a odabrano ih je 40 – od kojih je 13 muškog spola, a 27 ženskog spola. Na kraju, 33 osobe su završile osposobljavanje, izvršavajući sve potrebne zadatke u sklopu platforme.

Struktura i vremenski raspored osposobljavanja:

TOsposobljavanje je trajalo pet tjedana i sastojalo se od sedam cjelina. Prva cjelina je bila povezana uz uvod i upoznavanje, a zadnja se bavila evaluacijom osposobljavanja.

Svi moduli su bili interaktivni i dinamični, na način da su sudionici trebali dati povratne informacije i komentare na ideje i mišljenja drugih sudionika, koristeći forum i razne zadatke. Od sudionika/ca se očekivalo da istraže teme samostalno, a zatim osmisle ideju ili daju svoje mišljenje oko predstavljenih tema. Treneri su bili izrazito angažirani, pružali su povratne informacije na svaki zadatak ili objavu koji su sudionici/ce napravili.

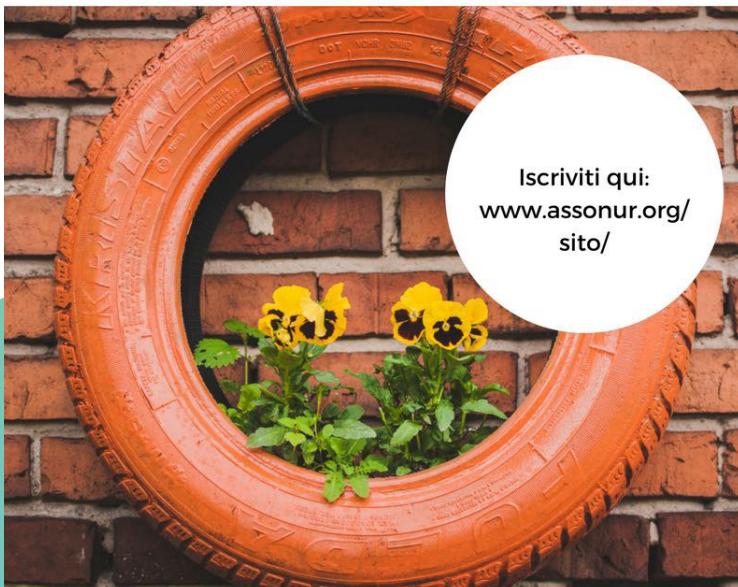
Osim uvodnog i evaluacijskog dijela osposobljavanja, sudionici/ce su imali još dodatnih pet tema koje su trebali istražiti. Sudionici/ce su imali od pet do sedam dana da istraže temu i obave zadatak koji je predviđen u sklopu navedenog modula. Ako su sudionici uspješno završili zadatak, mogli su krenuti dalje s osposobljavanjem i sljedeća tema im je bila otključana. Sve ovo je značilo da su treneri imali snažnu ulogu u facilitaciji i usmjeravanju sudionika/ca.

Online platforma za učenje:

- Moodle

ITALIJA – ASSOCIAZIONE INTERCULTURALE NUR OBRAZOVANJE ZA OKOLIŠ

EDUCAZIONE AMBIENTALE

Iscriviti qui:
[www.assonur.org/
sito/](http://www.assonur.org/sito/)

CORSO ONLINE - 2 SETTIMANE

Ti interessa il tema del riciclo? Detesti gli sprechi e vorresti vivere in un mondo migliore?
Questo è il corso che fa per te!

Inizio > 04 Febbraio 2018
Fine > 18 Febbraio 2018

WWW.ASSONUR.ORG/SITO/ / @ASSONUR

Tema treninga bila je "recikliranje kao način očuvanja prirode". Tema je izgrađena zahvaljujući općenitim savjetima te poveznicama na vanjske sadržaje koji se mogu koristiti kao primjeri dobre prakse u području recikliranja. Cilj je bio osnažiti sudionike/ce da krenu s prvim praktičnim iskustvima recikliranja u svakodnevnom životu. Osposobljavanje se sastojalo od tri modula, a svaki od njih se fokusirao na papir, karton, plastiku i aluminij kao baza učenja o recikliranju.

Teme:

- Recikliranje;
- Papir;
- Karton;
- Plastika;
- Aluminij.

Profil sudionika/ca:

Kako je ovo bilo osposobljavanje za osobe iz Italije, jezik osposobljavanja bio je talijanski. Planirana ciljana skupina obuhvaćala je osobe aktivne u radu s mladima, učitelje koje rade s djecom u osnovnim školama, djelatnike organizacija civilnog društva koji se bave okolišem te djelatnike organizacija koje se bave obrazovnim projektima s djecom i mladima. Nažalost, osposobljavanje na kraju nije održano. .

Struktura i vremenski raspored osposobljavanja:

Planirano vrijeme provedbe osposobljavanja je u trajanju od jednog mjeseca. Osposobljavanje je postavljeno koristeći pristup samousmjeravajućeg učenja, što znači da bi svi moduli bili dostupni cijelo vrijeme, bez strukturiranog puta. Sadržaj modula temeljio se na sličnom modelu i pristupu, a razlike su bile vidljive u materijalima koji trebaju biti reciklirani.

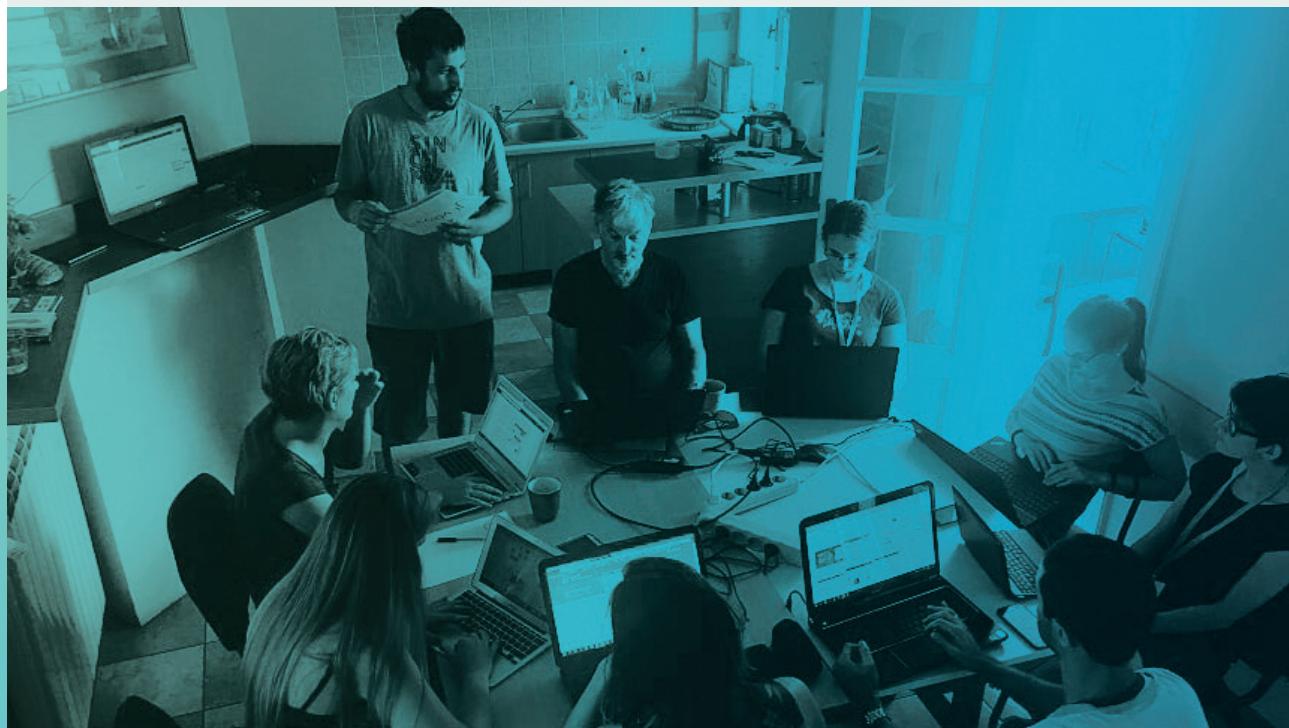
Online platforma za učenje:

- Moodle

Sadržaj se oslanjao na postojeće izvore, poput vodiča na YouTubeu

LITVA – LITHUANIAN ASSOCIATION OF YOUTH WORKERS I NECTARUS

UVOD U RAD S MLADIMA

Radi se o uvodnom osposobljavanju za razvoj razumijevanja rada s mladima za sve one koji počinju raditi u centrima za mlade, udrugama mlađih i za mlade te drugim organizacijama koje provode aktivnosti s mladima. Cilj treninga bio je napraviti uvod u rad s mladima u različitim sektorima. Osposobljavanje je provedeno u suradnji s litvanskom Udrugom osoba aktivnih u radu s mladima, koja okuplja praktičare i želi osigurati promociju kvalitetnog rada s mladima.

Osposobljavanje je omogućilo okupljanje raznih resursa, kao i iskustava stručnjaka koji već dugi niz godina rade s mladima.

Teme:

- Što je rad s mladima?;
- Politika za mlade;
- Osoba koja radi s mladima;
- Oblici rada s mladima;
- Otvoreni centar za mlade – otvoreni prostor za mlade;
- Metode;
- Neformalno obrazovanje;
- Financijske mogućnosti;
- Knjižnica.

Profil sudionika/ca:

Glavna ciljana skupina su osobe koje žele raditi s mladima ili su tek započeli raditi s mladima u centrima za mlade i organizacijama. Također, osposobljavanje je bilo namijenjeno i onima koji žele naučiti više o radu s mladima i neformalnoj edukaciji te saznati više o mogućnostima rada s mladima i financijskim mogućnostima.

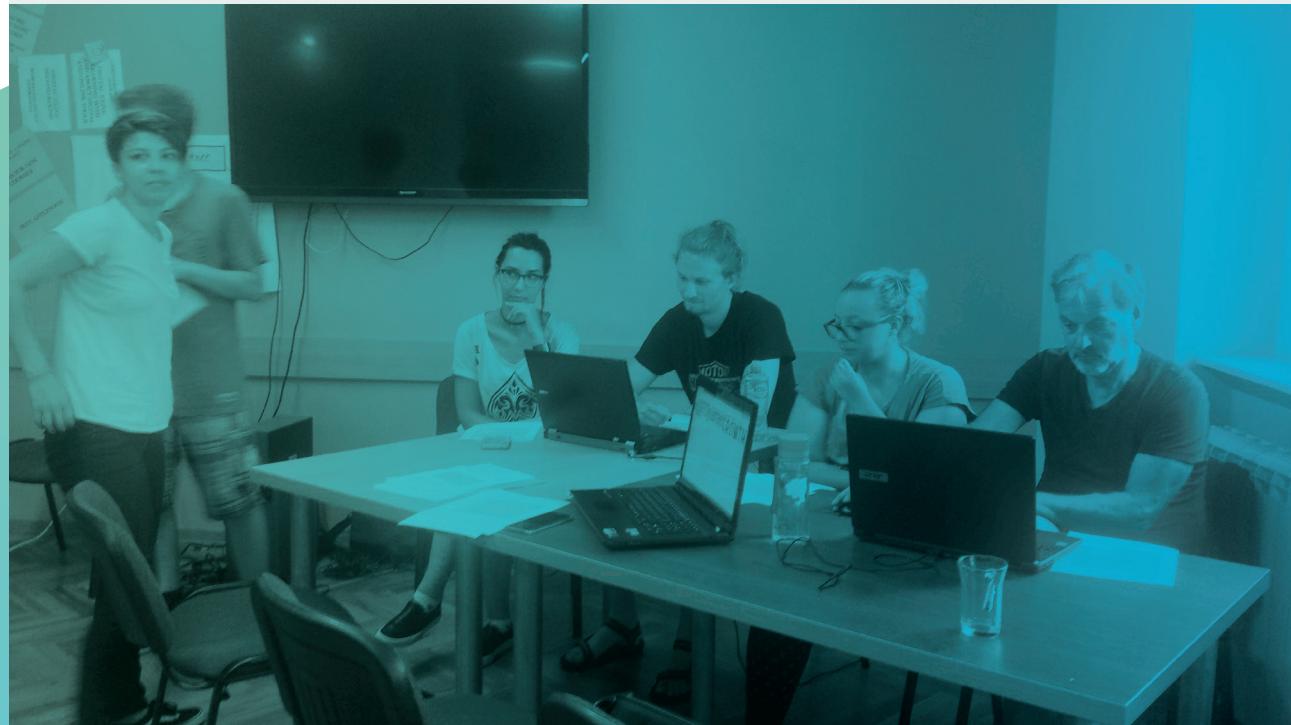
Struktura i vremenski raspored osposobljavanja:

Osposobljavanje je bilo otvoreno tri tjedna i bilo je strukturirano u devet sadržajnih cjelina. Svaki tjedan otključane su tri nove cjeline osposobljavanja. Sudionici/ce su trebali obaviti sve zadatke unutar svake cjeline kako bi im se otključao sljedeći modul.

Online platforma za učenje:

- Moodle

NIZOZEMSKA – MEER MOERDIJK/BVJONG GRV2018: KOGA BRIGA?

Cilj 'GRV2018 – Koga briga?' mrežnog osposobljavanja je povezati mlade ljude i lokalnu samoupravu te osigurati da budu bliže jedni drugima. GRV2018 znači "Lokalni ili županijski izbori 2018".

Cilj osposobljavanja je bio dvojak:

- podučiti mlade o funkciji i radnim metodama u lokalnoj samoupravi;
- omogućiti mladim ljudima – uz potporu osobe koja radi s mladima – organizaciju vlastite aktivnosti.

Ospozobljavanje je organizirano mrežno (online) i uživo (offline), kako bi se ojačala suradnja između lokalnih vlasti, škole i sudionika/ca. Ospozobljavanje je također bilo povezano s dodatnim aktivnostima koje su organizirane unutar GRV2018 od strane srednje škole i predstavnika/ca jedinice lokalne samouprave.

Teme:

- Krenimo s edukacijom! (Uvod i što lokalna samouprava radi za tebe);
- Korak 1: Ciljevi – što želite postići?
- Korak 2: Timski rad – što škola, sektor mlađih i lokalna samouprava želi od ovog projekta?
- Korak 3: "Working out" – Izrada programa debate;
- Povratna informacija na prvi, drugi i treći korak;
- Debata;
- Evaluacija.

Profil sudionika/ca:

10 mlađih osoba (6 muškog i 4 ženskog spola), starosti od 14 do 19 godina, a žive u općini Moerdijk. Mlađe osobe su već bili korisnici usluga centra za mlađe "Tune Inn Zevenbergen", a neki od njih su bili volonteri u istom centru.

Struktura i vremenski raspored osposobljavanja:

Sobzirom na to da ovo nije bila isključivo mrežno (online) osposobljavanje, nego se radi o kombiniranom pristupu te obuhvaća lokalne vlasti, strukture rada s mlađima i školu, prvo je bilo potrebno stvoriti kontakta između navedenih tijela te definirati međusobna očekivanja.

Također, bilo je potrebno odvojiti vrijeme za regrutaciju mlađih osoba. Ospozobljavanje je trajalo sedam tjedana, a radilo se o kombinaciji "online" i "offline" aktivnosti s jednom grupom mlađih ljudi.

Online platforma za učenje:

- CANVA – predefinirani predlošci
- Kahoot! – za pitanja višestrukog izbora tijekom velikog sastanka
- Mrežna stranica – za povezivanje s CANVA upitnicima

SRBIJA – NAPOR

ETIKAIKRITIKA:MREŽNOOSPOSOBLJAVANJEZA
ODGOVORNIJU PRAKSU U RADU S MLADIMA!

Opći cilj ovog osposobljavanja bio je da osobe aktivne u radu s mladima nauče više o etici u radu s mladima. Osim toga, cilj je bio i poduprijeti razvoj kritičkog mišljenja kod sudionika/ca te mlađih ljudi (korisnika usluga rada s mladima).

Teme:

- Osnove neformalnog učenja i rada s mladima;
- Moral i etika u radu s mladima;
- Kritičko razmišljanje i vrste kritičkog mišljenja;
- NAPOR-ov standard kvalitete u programima rada s mladima – standard broj 4
- Problemske situacije u radu s mladima;
- Etički kodeks rada s mladima osmišljen od strane NAPOR-a;
- Youthpass i Erasmus+ Youth in Action program (Europska komisija).

Profil sudionika/ca:

Sudionici/ce su bili osobe aktivne u radu s mladima iz Srbije, različitih dobnih skupina – od 18 do 30 godina. Sudionici/ce su članovi različitih organizacija civilnog društva koji se bave mladima i većinom organizacije članice NAPOR-a.

Struktura i vremenski raspored osposobljavanja:

Ospozobljavanje se sastojalo od pet modula, a svaki je trajao od pet do deset dana, ovisno o temi i broju aktivnosti te zadataka koje su sudionici/ce trebali obaviti. Treneri su određivali vremenske rokove za dovršavanje pojedinih zadataka ili aktivnosti. Nakon završetka svakog modula, otključao bi im se sljedeći modul.

Online platforma za učenje:

- Moodle

Korišteni Moodle nalazi se na stanici www.napor.net/obuka, a koristio se i niz drugih različitih drugih alata

SRBIJA – NAPOR

ANALIZA, AKCIJA I PLANIRANJE: SEKSI CIKLUS PROJEKTNOG MENADŽMENTA

Opći cilj osposobljavanja bio je unaprijediti kompetencije osoba aktivnih u radu s mladima u području projektnog menadžmenta i ciklusa projektnog menadžmenta.

Teme:

- Menadžment orientiran na rezultate;
- Istraživanje potreba;
- Faza projektnog planiranja;
- Logička matrica;
- Budžet;
- Akcijski plan i izvještavanje.

Profil sudionika/ca:

Sudionici/ce su bili predstavnici organizacija mladih i za mlade, a članice su NAPOR-a. Većina sudionika/ca su osobe aktivne u radu s mladima te voditelji mladih, koji su zaposleni ili volontiraju u organizacijama mladih i za mlade. Također, sudionici/ce su imali različitu razinu iskustva u radu s mladima te projektnom menadžmentu.

Struktura i vremenski raspored osposobljavanja:

O sposobljavanje je bilo sastavljeno od pet modula, a svaki modul je imao četiri sekcije.

Moduli su se održavali tjedno i sastojali su se od:

- Predavanja;
- Zadataka i igara;
- Zadaća;
- Savjetovanja i coaching-a.

Online platforma za učenje:

- Moodle

Korišteni Moodle nalazi se na stanici www.napor.net/obuka, a koristio se i niz drugih različitih drugih alata

SLOVENIJA – SOCIALNA AKADEMIJA
POSTANI DIGITALNI NINJA!
BECOME A DIGITAL NINJA!

Ospoznavanje je osmišljeno na način da sudionici otkriju i nauče kako koristiti digitalne alate, kroz model kombiniranog učenja. Ospoznavanje se, stoga, sastojalo od tri mrežna modula i jedne trosatne radionice uživo gdje se grupa imala priliku upoznati uživo. Tijekom radionice uživo, sudionici/ce su primjerice, isprobavali aplikaciju ActionBound koja se može koristiti za digitalno istraživanje okoline. Imali su priliku isprobati Kahoot u formi interaktivnog kviza. Također su imali priliku iskusiti virtualnu realnost. Nakon radionice, organiziran je niz zadatka u Moodle platformi koji su od sudionika/ca tražili da testiraju različite mrežne (online) alate i podijele svoja iskustva oko istih.

Teme:

- Upoznavanje;
- Korištenje vizualnih alata;
- Digitalni obrazovni alati.

Profil sudionika/ca:

Sudionici/ce su bili osobe aktivne u radu s mladima, voditelji mladih i treneri koji dolaze iz Socijalne Akademije te sedam organizacija civilnog društva iz Slovenije. Dobna skupina sudionika/ce je bila od 20 do 33 godine. Svi su imali želju uključiti (nove) digitalne alate u svoj svakodnevni rad.

Struktura i vremenski raspored ospoznavanja:

Ospoznavanje je trajalo četiri tjedna i sastojalo se od tri online modula i jedne radionice uživo, gdje su se sudionici/ce imali prilike upoznati uživo. Prvi tjedan je bio fokusiran na upoznavanje – kako s drugim sudionicima/cama, tako i sa Moodle platformom (stvaranje profila, izrada meme-ova, itd.). Drugi tjedan su se susreli uživo da istraže alate JibJab, ActionBound, Kahoot te da se upoznaju s virtualnom realnosti. Nakon susreta uživo, uslijedila su dva modula koja su se bavila temom organizacijskih i vizualnih alata, koji su bili otvoreni sudionicima za samostalno istraživanje i učenje.

Online platforma za učenje:

- Moodle

MREŽNI ALATI RAZVIJENI U OKVIRU PROJEKTA

Dodatan cilj projekta bio je i identificirati i odgovoriti na potrebe trenera u području rada s mladima, kao i osoba aktivnih u radu s mladima, u području digitalnih alata i korištenju neformalne metodologije u mrežnom (online) okruženju. Projekt je, stoga, okupio osobe aktivne u radu s mladima, trenere u području mladih i IT stručnjake na seminaru u Velenju u Sloveniji. Na ovom seminaru sudionici/ce su zajedno podijelili iskustva i identificirali nedostatke u radu s postojećim alatima. Stoga je provedena oluja ideja oko mogućih alata, a koje su bile bazirane na identificiranim potrebama. Osmišljena je lista potencijalnih alata koji se mogu razviti u budućnosti. Od svih ideja, partneri na projektu zajedno su razvili pet alata koje su smatrali da ispunjavaju različite utvrđene potrebe tijekom seminara i provedenih mrežnih osposobljavanja.

Sljedeće stranice opisuju pet alata koji su razvijeni u okviru projekta:

- Digitalni obrazovni alati;
- Stormly;
- Dodatak Badgecraft za Otvorene značke u Wordpressu;
- Youth York;
- Barometar stavova.

DIGITALNI OBRAZOVNI ALATI

‘Digitalni obrazovni alati’ (eng. ‘Digital Educational Tools’) baza je podataka koja sadrži listu digitalnih obrazovnih alata. Radi se o obrazovnim alatima koji se mogu koristiti u neformalnom obrazovanju. Alat je dizajniran na način da bude interaktivan i da facilitira proces traženja pravog alata za specifičnu vrstu posla kojeg trebate obaviti. Omogućava da korisnici pretraže različite kategorije te omogućava korisnicima da ocjene alat te daju povratne informacije na njega.

Zašto ovaj alat?

Istražujući koji alat bi trebalo izraditi, shvatili smo da većina njih već i postoji, ali da nismo za njih znali prije. Stoga je odlučeno da će se izraditi mrežna stranica s bazom alata koji mogu pomoći edukatorima u pronašlaku ispravnog alata za posao kojeg trebaju obaviti. Fokus je bio na pronašlaku alata koji se mogu koristiti u kontekstu neformalnog obrazovanja.

Alat i osposobljavanje osoba koje rade s mladima:

Kolekcija ‘Digitalni obrazovni alati’ pruža podršku edukatorima da stave veći naglasak na sadržaj, a da ne koriste previše vremena kako bi pronašli ispravan alat. Osim toga, postoji i sustav ocjenjivanja s mogućnošću komentiranja svakog alata. Što više edukatori i treneri budu koristili ove opcije, ostalim korisnicima će biti lakše identificirati s kojim alatima im je najlakše raditi.

Tehničke specifikacije:

Kolekcija ‘Digitalni obrazovni alati’ izrađena je u WordPressu kako bi mogla biti dostupna s bilo kojim preglednikom i/ili s bilo kojim uređajem. Alat je dostupan na mrežnoj stranici: <http://socialna-akademija.si/digitaleducationaltools/>

STORMLY

'Stormly' je dodatak za Moodle platformu. Osmišljen je na način da se može koristiti kao mrežni (online) flipchart na koji se stavljuju virtualni ljepljivi papirići (tzv. sticky notes). U području rada s mladima – a pogotovo u osposobljavanjima uživo – treneri često koriste i flipchart i ljepljive papiriće. Zahvaljujući ovom dodatku, omogućeno je da se u Moodle platformi dodaju bilješke na ljepljive papiriće, da se piše po njima, pomici ih po ekranu te da ih se ukloni ukoliko je potrebno. Sami sudionici/ce, ali i treneri mogu sudjelovati i pomicati papiriće po ekranu. Jednostavnost korištenja alata omogućuje neiscrpne mogućnosti, ovisno o temi osposobljavanja.

Zašto ovaj alat?

Na temelju korištenja Moodle platforme i kreiranja mrežnih osposobljavanja, tim koji je osmislio alat shvatio je da postoji potreba za jednostavnim alatom koji će omogućiti veću mogućnost sudjelovanja i interaktivnost unutar Moodle platforme. Nadalje, tim je htio omogućiti osobama koje rade s mladima i trenerima korištenje alata koji objedinjuje ljepljive papiriće i njihovo grupiranje na smislen način.

Alat je baziran na principima neformalnog obrazovanja i koristan je kako trenerima, tako i sudionicima. Alat također slijedi Kolbov ciklus učenja te se može koristiti za različite metod-

ologije, što ga čini savršenim za korištenje u neformalnom okruženju.

Alat i osposobljavanje osoba koje rade s mladima:

'Stormly' je osmišljen za neformalno obrazovanje, ali je prilagođen mrežnom okruženju. Njegove funkcionalnosti omogućavaju da se metode poput oluje ideja, diskusija, grupnog rada i ostale metode dijeljenja informacija koriste na jednostavan način. Alat povećava interaktivnost i potiče aktivno sudjelovanje sudionika/ca. Radi se o inovativnom i novom alatu za Moodle zajednicu i pruža nova iskustva osobama aktivnim u radu s mladima te trenerima koji provode mrežna osposobljavanja.

Tehničke specifikacije:

Razvijeni alat je Moodle dodatak koji se koristi kao jedan blok u Moodle osposobljavanju. Alat će biti dostupan za preuzimanje putem Moodle direktorija te mrežnih stranica partnera i ne postoje nikakvi uvjeti za njegovo korištenje. Korisnici unutar alata mogu nadodati nove ljepljive papiriće, nova platna, mogu ih sačuvati i izvesti u datoteci u PDF formatu.

ZA OTVORENE ZNAČKE U WORDPRESSU

Ovaj Badgecraft dodatak za prikazivanje i izdavanje Otvorenih znački u Wordpress stranicama omogućava bilo kojoj organizaciji da transformira vlastitu mrežnu stranicu u platformu za priznavanje kompetencija. Organizacije mogu postaviti sustav znački koji će validirati učenje i uspjehe mladih ljudi te osoba koje rade s mladima. Mogu pristupiti značkama direktno s mrežne stranice vlastite organizacije mladih ili za mlade.

Zašto ovaj alat?

Mnoge organizacije mladih i za mlade koriste WordPress kako za izradu vlastitih mrežnih stranica. Organizacije u području rada s mladima sve više koriste Otvorene značke kako bi validirale i prznale učenje i uspjehe mladih ljudi s kojima svakodnevno provode aktivnosti. **Badgecraft badge issuing platform** osmišljena je kako bi odgovorila na potrebe i prakse rada s mladima i neformalnog obrazovanja u Europi.

Alat i osposobljavanje osoba koje rade s mladima:

Otvorene značke omogućuju organizacijama mladih i za mlade da izrade značke na svojoj WordPress mrežnoj stranici, čime se njihova stranica pretvara u platformu za priznavanje učenja. Otvorene značke su vizualna reprezentacija vještina i uspjeha. Digitalne su i mogu obuhvatiti obrazovna iskustva u različitim formatima, primjerice: tekstu, videozapisu,

audiozapisu, slici, itd. Izdavanje znački može biti kombinacija samo-evaluacije, vršnjačke evaluacije i priznavanja obrazovnih ishoda od strane organizacije koja će izdati značku.

Korištenjem WordPress dodatka za Otvorene značke, organizacije mladih i za mlade mogu bolje povezati svoje aktivnosti s priznavanjem učenja i na taj način povećati profesionalizam unutar svoje organizacije. Mlade osobe i osobe aktivne u radu s mladima mogu pristupiti Otvorenim značkama direktno kroz mrežnu stranicu organizacija mladih i za mlade.

Tehničke specifikacije:

Dodatak je izgrađen na WordPress platformi i potrebno je da su organizacijske mrežne stranice izrađene na istoj platformi. Značke su osmišljene koristeći Badgecraft platformu za izradu znački. Platforma Badgecraft i WordPress stranica organizacije povezuju se kroz instalaciju i autorizaciju Badgecraft dodatka za izdavanje znački, a dostupne su na Wordpress stranicama.

YOUTH YORK

'Youth York' je mrežna stranica koja povezuje i pruža podršku osobama koje rade s mladima. Osmišljena je na način da izgleda poput digitalnog grada. U digitalnom gradu postoje razne funkcije poput knjižnice, trgovine, suda, škole, centra za mlade, banke, itd. Svaka funkcija predstavlja daljnju aplikaciju unutar portala. Primjerice, 'knjižnica' je mjesto gdje možete pronaći važne dokumente i članke, 'akademija' je mjesto gdje možete pronaći mogućnosti za usavršavanje, dok je 'centar za mlade' metafora koja se koristi za mjesto gdje se sudionici/ce mogu okupiti i diskutirati.

Zašto ovaj alat?

Ovim alatom se htjelo utjecati na identificirani problem:

- Postoji niz informacija o projektima u području rada s mladima. Međutim, mnoge je teško pronaći, jer se nalaze na različitim stranicama organizacija te na stranicama europskih institucija;
- Osobe aktivne u radu s mladima često pokušavaju kontaktirati svoje kolege iz raznih europskih zemalja kako bi razmijenili iskustva te kako bi ostvarili kontakt s drugim mladim ljudima ili projektima. Nažalost, te kontakte je u većini slučajeva teško pronaći;
- Na mnogim mrežnim stranicama istaknute su važne informacije o radu s mladima, a s kojima osobe koje rade s mladima nisu upoznate, jer ih je teško pronaći

Alat i osposobljavanje osoba koje rade s mladima:

'Youth York' znači 'digitalni grad rada s mladima' stoga je naziv sastavljen od kombinacije riječi mladi (youth) i york (poput grada New Yorka). Stoga, Youth York želi:

- promovirati razmjenu iskustva i ekspertize među osobama aktivnim u radu s mladima u Nizozemskoj i ostatku Europe;
- osigurati pristup orijentiran korisniku (tzv. user-friendly pristup) – za kojeg želi da bude puno usmjereniji na korisnika od postojećih portala u Nizozemskoj i europskih portala;
- povećati znanje osoba aktivnih u radu s mladima;
- osigurati da stranica bude atraktivna i zabavna te omogućiti da se njenim korištenjem međusobno upoznaju osobe koje rade s mladima.

Tehničke specifikacije:

Youth York je mrežna stranica dostupna na www.youthyork.eu. Omogućava različite vrste aplikacija i funkcija, poput funkcija knjižnice, funkcija društvenih mreža, itd.

BAROMETAR STAVOVA

'Barometar Stavova' je alat koji potiče diskusiju te omogućava trenerima i sudionicima/cama vizualni prikaz grupnih stavova prema različitim temama. Na početku, sudionici/ce mogu odabrati svoje "avatare" koji će ih predstavljati u aktivnosti. Trener, zatim, postavlja izjavu te poziva sudionike da se sa svojim avatarima pozicioniraju na liniju stavova koja je vidljiva svima. Istovremeno, otvorena je mogućnost dopisivanja putem soba za razgovor ili audio/video konferenciju te trener može pitati sudionike/ce za dodatne komentare, objašnjenja i slično. Tijekom diskusije, sudionici/ce imaju mogućnost promijeniti svoju poziciju na liniji stavova, kako bi se reflektirala potencijalna promjena u mišljenju ili stavu sudionika/ca. U tom slučaju, treneri imaju vizualni indikator promjene te mogu pratiti koji učinak ima pojedina diskusija. U bilo kojem trenutku aktivnosti, platno na kojem se nalazi linija stavova se može sačuvati i preuzeti u PDF formatu, za buduću referencu trenerima.

Zašto ovaj alat?

Ideju za razvoj ovog alata osmisile su osobe koje rade s mladima, a upoznate su s korištenjem ove metode u drugim kontekstima (edukacija uživo) s ciljem istraživanja stavova i vrijednosti sudionika/ca. Sudionici/ce se trebaju pozicionirati na imaginarnoj liniji s obzirom na razinu slaganja s istom. Metoda poznata pod nazivom "Barometar stavova" ili "Gdje stojim?" je prepoznata i korištena u neformalnom obrazovanju i radu s mladima kada je potrebno istražiti neku temu, najčešće

iz područja ljudskih prava, interkulturnog obrazovanja i sličnih tema. Prijedlog da se ova metoda uključi u mrežna osposobljavanja te da se razvija alat za obrazovanje nastao je na "hackathon" događaju organiziranom od strane NAPOR-a u siječnju 2018, kao dijelu ovog projekta. Tim koji je razvio ovu ideju bio je nagrađen prvom nagradom, a odabir je napravila stručna komisija na temelju povezanosti same ideje i glavnog cilja hackathona. Pobjednički tim je dobio podršku u razvoju alata i njegovoj daljnjoj diseminaciji i distribuciji.

Alat i osposobljavanje osoba koje rade s mladima:

Alat daje mogućnost trenerima u radu s mladima da koriste ovu popularnu metodu neformalnog obrazovanja u svojim mrežnim osposobljavanjima. Alat kombinira vizualnu reprezentaciju sobe za trening gdje se avatari sudionika pozicioniraju na temelju njihovog (ne)slaganja s izjavom ili pitanjem, a mogu koristiti sobe za razgovor putem pisanja, videa ili audio formata. Treneri i sudionici dobivaju cjelokupno iskustvo facilitirane diskusije u mrežnom (online) okruženju.

Tehničke specifikacije

Alat je još u fazi razvoja, ali je zamišljeno da će biti korišten na različitim platformama (npr. u Moodleu), ali će biti razvijen i kao samostalan alat.

<http://www.napor.net/barometar>

Uz potporu programa Erasmus+, Europska komisija

Erasmus+

Potpore Europske komisije za izradu ove publikacije ne predstavlja stajalište Europske komisije. Publikacija i sav njen sadržaj odražava stajališta autora i Komisija se ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu uporabu koja bi mogla nastati na temelju informacija sadržanih u njemu.